

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни "Менеджмент"
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 0507 «Електротехніка та електромеханіка»
напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»

2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва у світ дозволяю
Проректор
І.П. Гладкий

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни "Менеджмент"
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 0507 «Електротехніка та електромеханіка»
напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № ___ від _____

Укладач:

Касатонова І.А.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни "Менеджмент"
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 0507 «Електротехніка та електромеханіка»
напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол №
від

2012

Укладач: канд. екон. наук, доц. Касатонova I.A.

Кафедра економіки підприємства

Дані методичні вказівки призначені для студентів всіх форм навчання за спеціальністю 6.050702 «Електромеханіка». У даних методичних вказівках викладені тематика та задачі курсової роботи, зміст, оформлення, послідовність її виконання та інші організаційно-методичні питання щодо виконання роботи. Дана курсова робота складена у відповідності до робочої програми курсу «Менеджмент» та є інструментом закріплення матеріалу, що вивчається студентами у цьому курсі.

ЗАДАЧІ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Прийняття управлінських рішень – найважливіший етап менеджменту організацій. Прийняття рішення – це процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується вибором рішення, тобто вибором дії, яка спрямована на усунення проблемної ситуації. Це і є метою даної курсової роботи.

При виконанні курсової роботи особливе значення має самостійна праця студента з метою розвитку його ініціативи у рішенні організаційних питань менеджменту. Студент зобов'язаний уміти застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, уміло користуватися довідковою літературою.

Вихідну інформацію збирають на підприємстві (фірмі, організації) відповідно до теми курсової роботи. Використовуються також літературні джерела, конспекти студента. Організаційні рішення виробляються студентами на підставі логічного мислення. При зборі матеріалів необхідно використовувати економічну літературу з питань управління підприємствами.

Крім того, зважаючи на те, що дану курсову роботу рекомендовано виконувати з використанням ПК, то студенти під час виконання роботи отримують навички роботи з текстом WORD.

Курсова робота починається з титульного листа, потім прикріплюється завдання на курсову роботу, після цього складається зміст курсової роботи з обов'язковим зазначенням назв розділів та підрозділів з відповідними номерами сторінок.

Шифр написання курсової роботи – Times New Roman, 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; абзац – 1,25.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Кожному студентові видається індивідуальне завдання на курсову роботу, затверджене завідуючою кафедрою та підписане лектором. У завданні відображені вихідні дані для виконання курсової роботи, що відрізняються за варіантами, **варіант визначається у відповідності до порядкового номера студента за списком групи**. Здача курсової роботи на перевірку та захист здійснюється у строки, передбачені навчальним планом.

Матеріал курсової роботи складається з наступних розділів:

Вступ

1. Розгляд теоретичного аспекту менеджменту.
2. Визначення виниклої проблеми.
3. Розробка алгоритму процесу ухвалення управлінського рішення.
4. Обґрунтування інформаційного забезпечення процесу ухвалення управлінського рішення.
5. Розробка тактичних задач по забезпеченню прийнятого управлінського рішення.
6. Формування інноваційного плану по реалізації тактичних задач.

Висновки

Література

Курсова робота оформляється обсягом 25 – 35 сторінок і включає необхідні графіки, таблиці і т.п. Усі таблиці і рисунки у тексті повинні бути пронумеровані і позначені заголовками. Список використаної літератури перераховує найменування джерел, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок і зазначається у квадратних дужках теоретичного питання.

У вступі необхідно локанічно сформулювати, які задачі буде потрібно вирішити в умовах удосконалювання системи менеджменту для реалізації виявленої мети курсової роботи.

Висновки курсової роботи повинні відображати результативність її змісту.

1. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНОГО АСПЕКТУ МЕНЕДЖМЕНТУ

Таблиця 1 – Теоретичне питання

№ вар.	Теоретичне питання
1	Поняття "менеджмент" і необхідність управління підприємством. Менеджмент як вид професійної діяльності.
2	Еволюція управлінської думки. Школи менеджменту.
3	Принципи менеджменту. Методи менеджменту.
4	Функції менеджменту, їх головні риси.
5	Сутність планування як функції управління. Цілі управлінського планування.
6	Стратегічне планування і його значимість для підприємства.
7	Сутність функції організації. Основи теорії організації.
8	Основи організаційного проектування. Управління організаційними змінами.
9	Типи організаційних структур управління.
10	Поняття і сутність мотивації як функції менеджменту.
11	Змістовні теорії мотивації: Маслоу, Альдерфера, Макклеланда, Герцберга.
12	Процесні теорії мотивації: Врума, Адамса, Портера – Лоулера.
13	Поняття контролю як функції менеджменту та його процес.
14	Інструменти управлінського контролю: фінансовий та операційний контроль.
15	Контроль поведінки робітників в організації.
16	Комунікація як функція менеджменту та її процес.
17	Міжособові та організаційні комунікації. Управління комунікаційними процесами.
18	Поняття і сутність лідирування з позиції менеджменту.
19	Поведінкові теорії лідирування та стиль керування.
20	Ситуаційні теорії лідирування та модель керування Фідлера.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ВИНИКЛОЇ ПРОБЛЕМИ

У даному розділі необхідно зробити діагноз проблеми, що включає наступні під етапи:

2.1 виявлення та опис проблемної ситуації (означає усвідомлення та відбиття у будь-якій формі протиріччя поміж змінами у середовищі функціонування підприємства та її можливостями забезпечити за таких умов досягнення своєї мети);

2.2 встановлення мети вирішення проблемної ситуації (визначення бажаного кінцевого результату вирішення проблемної ситуації);

2.3 ідентифікація критеріїв прийняття рішення (визначення ознак, на закладі яких буде проводитись оцінка вирішення проблемної ситуації, а також упорядкування цих ознак за ступенем важливості).

3. РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ПРОЦЕСУ УХВАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ

У даному розділі розробляється технологія ухвалення управлінського рішення по виниклій проблемі на підставі стандартного алгоритму, що приведений на рис. 1.

Етап 1

Назвати проблему, для чого звернутися до індивідуальної теми курсової роботи. Установити, який менеджмент буде потрібно застосувати для усунення виявленої проблеми; ситуаційний – якщо проблема внутрішня, проблемний – якщо проблема зовнішня.

Етап 2

Ціль – це бажаний результат, який потрібно одержати в менеджменті. При визначенні мети необхідно вказати критерій її досягнення:

- економічний,
- організаційний,
- технічний (технологічний),
- соціальний,
- поведінковий.

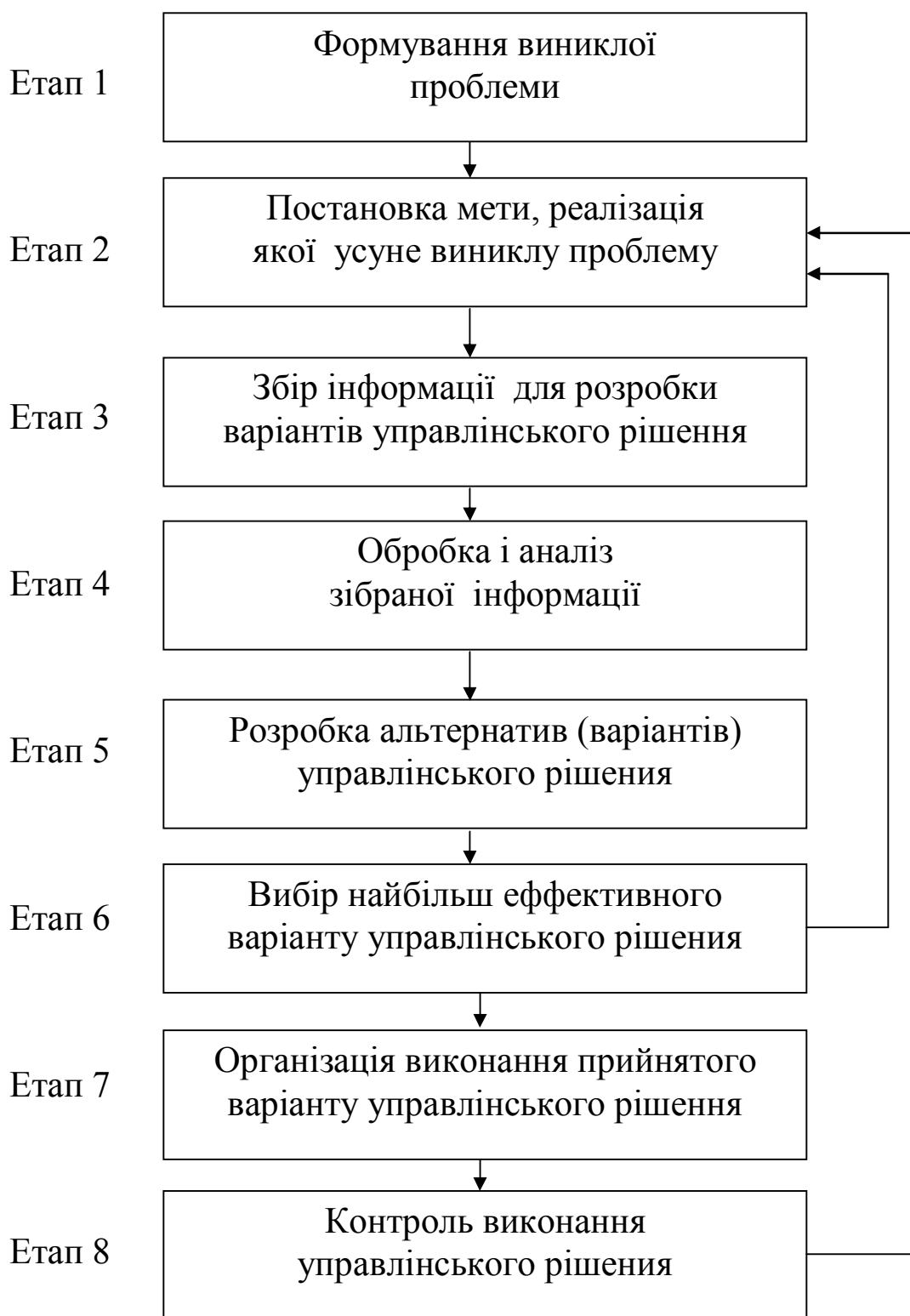

Рисунок 1 – Алгоритм процесу ухвалення управлінського рішення

На цій підставі (за критерієм) сформулювати мету, при досягненні якої (за допомогою реалізації прийнятого варіанта управлінського рішення) проблема перестає існувати.

Етап 3

На даному етапі необхідно вирішити наступні питання:

- яка інформація необхідна для ухвалення управлінського рішення (найменування документів, наказів, повідомлень і т.д.);
- скільки необхідно мати (зібрати) інформації (обсяг вибірки);
- за який період потрібно мати конкретну інформацію (за рік, ряд років, місяць, година, день);
- хто (посада, відділ) буде зайнятий пошуком і збором інформації.

Етап 4

Варто вирішити питання про те, якими методами (способами) буде оброблятися зібрана інформація (статистичні методи, рівень логічного аналізу або ін.). Хто (посада, відділ) буде зайнятий на даному етапі технології процесу ухвалення управлінського рішення.

Етап 5

Розробка альтернативних варіантів означає розробку, опис та складання переліку усіх можливих варіантів дій, що забезпечують вирішення проблемної ситуації.

Указати мінімум два варіанти можливих управлінських рішень по усуненню конкретної проблеми і оцінити їх на рівні логічного аналізу.

Етап 6

На цьому етапі здійснюється порівняння альтернатив за очікуваними ефектами їх реалізації та вибір кращої альтернативи на закладі критеріїв, ідентифікованих на етапі діагнозу проблеми. При цьому слід зауважити, що на етапі прийняття рішення суб'єкт управління має доповнити результат формалізованого аналізу (найкращий варіант) неформальними знаннями про об'єкт управління. Ці знання впливають з досвіду та інтуїції суб'єкта управління.

Етап 7

Сформулювати чітко і ясно обраний найбільш ефективний варіант управлінського рішення, ґрунтуючись на зазначеному критерії досягнення поставленої мети (зворотний зв'язок етап 6 – етап 2).

Указати, хто (посада, відділ) конкретно буде задіяний у виконанні прийнятого варіанта управлінського рішення; назвати термін виконання.

Етап 8

Указати, хто (посада, відділ) буде здійснювати контроль виконання управлінського рішення і форму контролю (фінансовий, операційний).

4. ОБҐРУНТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УХВАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ПО СФОРМУЛЬОВАНІЙ ПРОБЛЕМІ.

Позначити вид використовуваної інформації (табл. 2), спираючись на рис. 2.

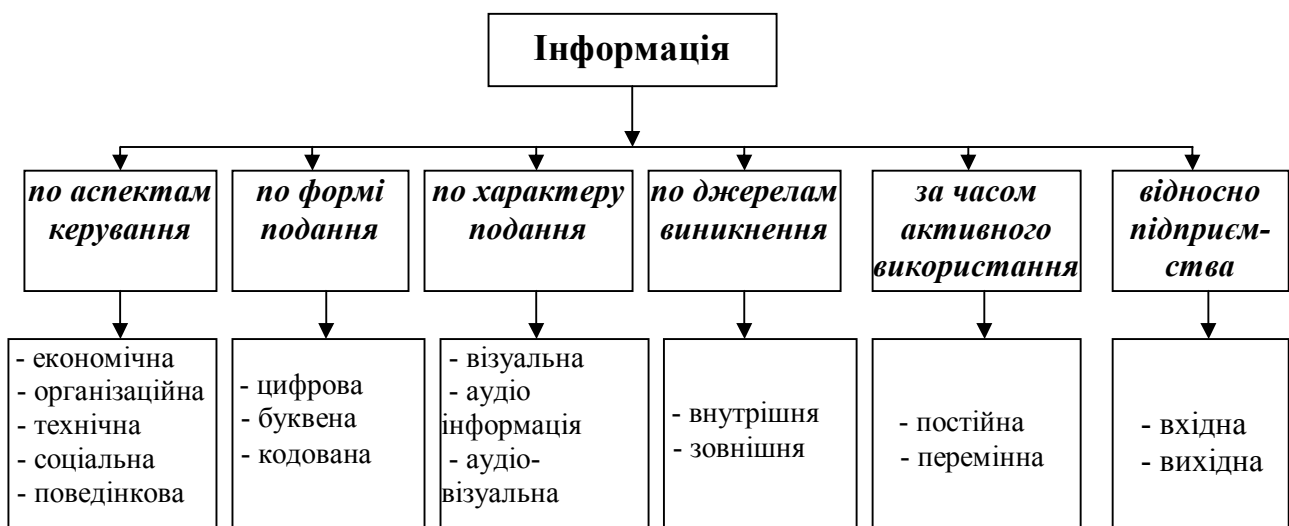

Рисунок 2 – Класифікація інформації

Таблиця 2 – Вид використовуваної інформації з класифікаційних ознак

№ п/п	Найменування інформації	Хто збирає (посада)	Хто обробляє (посада)	Хто аналізує (посада)	Вид інформації по класифікаційним ознакам					
					по аспектах керування	по характеру подання	за формою подання	по джерелам виникнення	активного використання	стосовно підприємства
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										

Необхідна інформація для прийняття управлінського рішення по заданій проблемі зазначена на рис. 3.

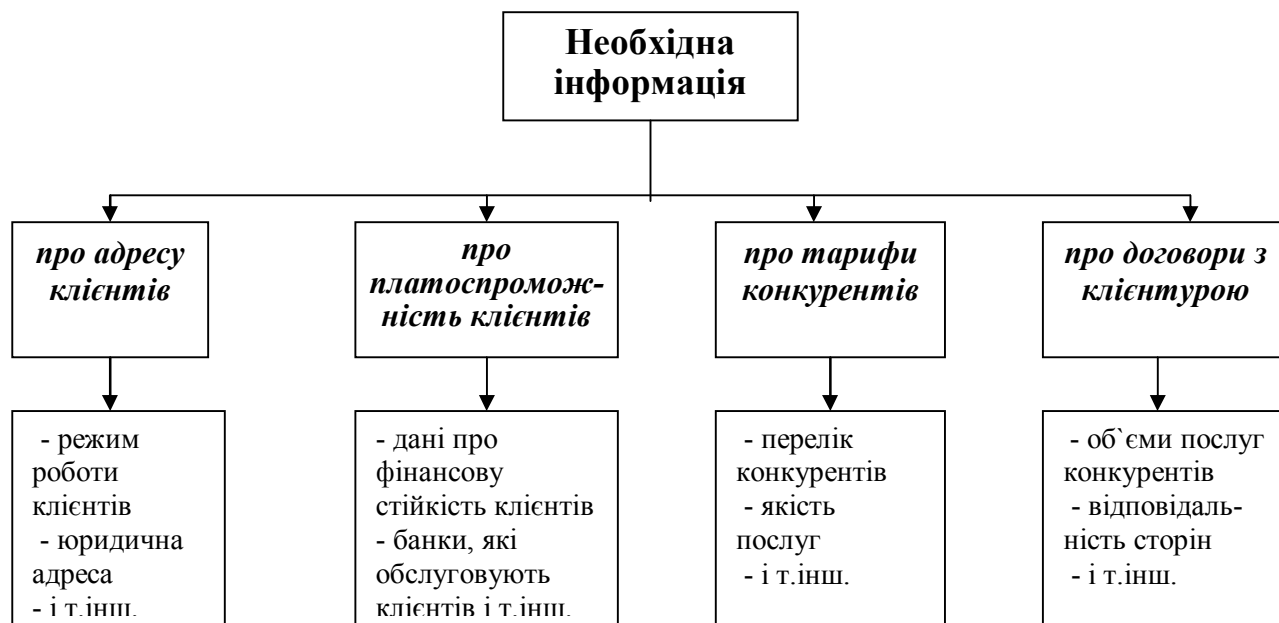

Рисунок 3 – Схема джерел одержання інформації

Якість вирішення проблеми залежить від якості інформації про неї. Якість інформаційних матеріалів у свою чергу оцінюється за допомогою таких критеріїв:

1) *об'єктивність* – це інтегральний критерій, який поєднує у собі наступні часткові критерії:

- повноти інформації (визначається наявністю відомостей, включаючи суперечливі, які необхідні та достатні для прийняття рішення);
- точності інформації (ступінь відповідності інформації оригіналу);
- несуперечливості інформації (окремі частини однієї і тієї самої інформації не мають суперечити одна одній);
- переконливості інформації (доведеність інформації, яка примушує вірити у її достовірність):

2) *лаконічність* – це стислість та чіткість викладення інформації (досягається за рахунок високої згорнутості інформації без втрати її необхідної повноти);

3) *актуальність* – це відповідність інформації об'єктивним інформаційним потребам;

4) *своєчасність* – це здатність задовольняти інформаційну потребу у прийнятний для виконання строк;

5) *комунікативність* – це властивість інформації бути зрозумілою для того, кому вона адресована.

5. РОЗРОБКА ТАКТИЧНИХ ЗАДАЧ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ПРИЙНЯТОГО УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ

На підставі етапу 7 технології процесу ухвалення управлінського рішення сформулювати набір оперативних задач (тактичних) і представити їх у виді строгої послідовності, починаючи з пріоритетної (що у першу чергу потрібно виконати, що у другу і т.п.).

Таким чином, необхідно дати конкретний перелік видів робіт, які потрібно виконати для реалізації прийнятого управлінського рішення. Варто побудувати оперограму організації виконання прийнятого варіанта управлінського рішення.

З цією метою в графічному вигляді представити тактичні задачі і конкретних виконавців тактичних задач, наведено приклад у табл. 3.

Таблиця 3 – Оперограма технології процесу організації виконання тактичних задач по реалізації управлінського рішення

№ п/п	Наименование тактических задач	Исполнители (должность, отдел)				
		менеджер	главн. бухгалтер	маркетолог	коммерческий директор	диспетчер
1						
2						
3						
n						

Найменування виконавців повинне залежати від змісту прийнятого варіанта управлінського рішення.

6. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПЛАНУ ПО РЕАЛІЗАЦІЇ ТАКТИЧНИХ ЗАДАЧ

Визначити тактичні задачі по усуненню виявлених проблемних місць, указати способи і прийоми їхнього виконання, конкретних виконавців зазначених тактичних задач; хто буде здійснювати контроль за виконанням задач; установити терміни виконання задач і можливі джерела фінансування. Результати представити в таблиці 4.

Таблиця 4 – Інноваційний план по реалізації тактичних задач

№ п/п	Виявлений недолік	Найменування заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків	Виконавець, конкретна ділянка	Терміни впровадження	Джерело фінансування
1					
2					

Список літератури

1. Бесєдін Н.А. Основи менеджменту: оціночно-ситуаційний підхід. –Харків: ХГАУ ім. Докучаєва, 1995. – 380 с.
2. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: учебник. – М.: Гардарики, 2001. – 288 с.
3. Мескон А. і ін. Основи менеджменту. – М.: Справа, 1992. – 702 с.
4. Менеджмент: Учебник для вузов / Под. ред. проф. М.М. Максимцева, проф. М.А. Комарова. – 2-е узд. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, Единство, 2002. – 359 с.
5. Хміль Ф.І. Менеджмент – Київ.: Вища школа, 1995. – 350 с.
6. Юргутіс І.А., Кравчук І.І. Основи менеджменту: Навч. посібник. – К.: Освіта, 1998. – 256 с.
7. Уткин Э.А. Курс менеджмента. Учебник для вузов. – М.: Издательство «Зерцало», 2001. – 448 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни "Менеджмент"
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 0507 «Електротехніка та електромеханіка»
напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка»

Укладач: Касатонova Інна Анатоліївна

Відповідальний за випуск: Дмитрієв І.А.

Підп. до друк.	Формат 60×80	1/16 Бум. Тип №
Друк офсетний	Ум. др. л.	Нав - вид. л.
Тираж екз.		Ціна договірна
Зак. №		

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Петровського, 25

Підготовлено в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті